Nr 31

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Poniedziałek dnia 1 Lutego 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790

JUTRO Z POWODU ŚWIĘTA UROCZYSTEGO GAZETA NIE WYJDZIE.

W skutek otrzymanego od Królewsko-Pruskiego Konsulatu Jeneralnego zawiadomienia, podaje do wiadomości trudniących się spławem, że budowle, które okazały się potrzebnémi z powodu ujścia, jakie otworzyła sobie Wisła przez góry piaszczyste pod Neufahr, tak dalece są wykończone, iż z otworzeniem żeglugi, statki przez nowo-zbudowaną sluzę na kanał, który jest z nią w związku, wchodzić będą mogły. Sluza ta taką ma przestrzeń, iż wszelkie dotąd używane na rzekach statki, bez wyłączenia będą mogły przez takową przechodzić. Tratwy jednak, wtenczas tylko będą mogły być przepuszczone, skoro będą miały najwięcéj 180 stóp długości, a nie więcéj jak 30 stóp szerokości. Do przymocowania tratew, znajdują się powyżéj śluzy, w dostateczném odległości i liczbie pale, aby w razie potrzeby, tratwy do przejścia przez śluzę mogły być przygotowane.

Każdy z wodą płynący szyper, lub prowadzący tratwę, obowiązany jest przy moście na łyżwach w Tczewie (Dirschau), odebrać regulamen, który obejmuje wiadomość, jak się powinien zachować powyżéj śluzy przechodząc przez takową.

Jenerał Adjutant *Rautenstrauch*.

Drugi numer Biblioteki Warsz., pisma peryodycznego za miesiąc Luty, już wyszedł na widok publiczny i zawiéra: Wyjątki z Fausta Getego, jeden przekładu J. E. Paszkowskiego, drugi A. J. Szabrańskiego. Charakterystyka kobiéty przez Eleonorę Ziemęcką. Jak u nas w XVI wieku syna prowadzili od jego urodzenia aż do ożenienia, wyciąg z ówczesnéj broszury przez W. A. Maciejowskiego. Rys historyczny Oświecenia Słowian, przez Aleksandra Tyszyńskiego. Rzecz o filozofii Jońskiéj, jako wstęp do historyi filozofii, przez Augusta Cieszkowskiego. O przemyśle, jego historycznym postępie i wpływie na bieg cywilizacyi, przez Alexandra Kurca (dokończenie). Didko z podania rodzinnego, przez K. W. Wojcickiego. Rzut oka na praktykę sądowniczą, jako też o potrzebie kształcenia prawa teoretycznie przez A. Wiérsz Get-Ali-Szacha z perskiego, przekład Wojciecha Potockiego. Abdullach i Houwald, wspomnienie z obozu pod Germenczkiem, przez Wojciecha Potockiego. Krótki rzut oka na funkcye, czyli czynności umysłowe zwierząt, z Cuviera, przez S.—List Elzbiety Królowéj Polskiéj z r. 1487. Kronika. Noworoczniki na r. 1841 przez A. J. S. Pamiętniki o Królowéj Barbarze, M. Balińskiego przez A. T. Mistrz Twardowski J. I. Kraszewskiego, przez Sieciecha. Przysłowia ludu litewskiego, Jucewicza i inne dzieła przez Wł.: Pisma techniczne. Literatura rossyjska i czeska przez Dubrowskiego. *Rozmaitości*. Myśl do wystawy sztuk w resursie. Posiedzenie Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego. —

Wspomnienie szkolne. — Wyciąg z listu z Pragi. — Nowiny.

Biblioteka Warszawska awychodzi miesięcznie. Prenumerata jest dwojaka: Imo *całkowita*, na rok złp. 60. 2do *częściowa*. za złożeniem zł. 15. lub umówionéj ilości i opłatą złp. 5, przy każdym poszycie, aż do wypłacenia złp. 60. Na prenumeratę zapisywać się można w Redakcyi Biblioteki Warszawskiéj, przy ulicy Stolerskiéj Ner 1789, u osób które się nią zajmują i u Księgarzy w Warszawie i na prowincyi. Na urzędach i stacyach pocztowych w Królestwie zapisywać się można za opłatą roczną w ilości zł. 60, lub półroczną w ilości zł. 30.

Za granicą Królestwa zapisywać się można u Księgarzy za zł. 80 rocznie.

Piérwszy rysunek *Album* (Cynkografii) rycin, wykonywanych przez utalentowanego Profesora Piwarskiego, w stylu rodzajowym, wyobrażający *Litkup na Pradze*, wyszedł. Lubownicy i Znawcy oddają temu dziełu najsłuszniejsze pochwały. Prenumeratorowie mogą takowy odebrać w miejscu, gdzie zapisali się, lub od wydającego, za okazaniem właściwego biletu. Na to Album można prenumerować jeszcze u A. E. Gliksberga pod kolumnami przy Miodowéj ulicy, w Litografii pod firmą Bułakowski et C. na Senatorskiéj ulicy naprzeciw Teatru, u Maguny na Krakow:- Przedm. naprzeciw Poczty, i u Pietrzykowskiego naprzeciw Banku.

W Niedzielę przeszłą, i we Czwartek widzieliśmy Panią Chobrzynską w roli Klementyny, dramy *Córka Adwokata*. Piérwszy raz w Teatrze Rozmaitości, drugi raz w Wielkim. Drama, w któréj tyle delikatnych uczuć, sytuacyj pokojowych, lepiéj nierównie udaje się na małéj scenie; wszakże Pani Chobrzyska, piérwszy raz i drugi grała z jednakim skutkiem i jednakie wzbudziła zadowolenie. Po artystce niedawno zostającéj na scenie, choć obdarzonéj wielkiemi zdolnościami, nigdy niemogliśmy spodziewać się i wymagać gry, tak w wielu miejscach wykonczonéj, takiego cieniowania, które tylko doświadczona i z talentem artystka jest w stanie zachować. Ze sceny wymagające siły i czucia oddała godnie. Pani Chobrzyńska, niedziwimy się; bo z piérwszych jéj wystąpień, powziął każdy przekonanie o niepospolitém wrodzoném usposobieniu do charakterów, gdzie moc i namiętność są panującemi, — ale trudniéj bez porównania oddać z prawdą, miejsca spokojnych rozmów, lub lżejszych uniesień; tu oprócz talentu, trzeba wiele doświadczenia, smaku wykształconego i gruntownéj znajomości towarzystw: wszystkie te trudności artystka przełamała a razem usposobiła publiczność do wymagania odtąd więcéj, jak się wymaga od poczynającéj z talentem nawet artystki. Skoro raześmy się przekonali, że zdolną jest odpowiedzieć tak wielkiéj i trudnéj roli jak *Córka Adwokata*; już mamy prawo żądać bardzo szybkiego postępu w każdéj nowéj roli i sądzić ją jako artystkę wyższego rzędu i talentu.

Wyszedł z druku Ner 2 Ziemianina Tygodnika rolniczo-techn. Mieści w sobie, Gospodarstwo Wiejskie, Porównanie gospodarstwa rozumowanego z pospolitym. — Uwagi nad pługiem. Odpowiedź Lekarza Weterynaryi (dokończenie) O wychowie kóz angorskich w Węgrzech. Rozmaitości: łatwy sposób wzmocnienia naczyń glinianych kuchennych. — Płot samorodny z dzikich kasztanów. — Lipska assekuracya gradobicia. — Ustawa dla Instytutu gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa.

Londyn 21 *stycznia*. W ostatnim tygodniu panowała wielka czynność w poselstwach austryackiém, rossyjskiem, pruskiem i tureckiém. Pan Bülow, poseł turecki, Baron Brunow, Baron Neuman i Lord Palmerston, mieli wiele narad między sobą. Globe pisze z Paryża, że Lord Granville ma wielkie wzięcie w zamku królewskim i ostatnia jego konferencya z panem Guizot jest bardzo zaspokajająca.

Lord Palmerston, w imieniu Królowéj, udzielił pochwałę oddziałowi artyleryi, który pod dowództwém podpułkownika Hoggins, miał udział w zdobyciu St. Jean d'Acre.

Niedawno zmarły w Kadyxie angielski pisarz, Pan Haudisch, przedał Królowi francuzkiemu jednę z najszacowniejszych w Dunburry Hall, przy Preston znajdującą się, prywatną galeryą obrazów.

Z listu deportowanego chartysty Jana Frosta, niedawno na zgromadzeniu chartystów w Bristol przez 17-letniego syna jego czytanego, przekonywamy się, że tak on, jako też jego towarzysze: Jones i Williams, uważani są jako pisarze i dozorcy innych wygnańców; dla tego zatém lepiéj się z nimi obchodzą.

Jak wieść niesie, jutro dwór przybędzie tu z zamku Windsor i obierze mieszkanie w pałacu Buckingham. Izba wyższa przygotowała wszystko do posiedzenia królewskiego, które ma zagaić parlament. Chrzest następczyni tronu ma się odbyć niezawodnie dnia 10 lutego. *Standard* utrzymuje, że rząd portugalski zawarł z Anglią umowę o dostarczenie 2000 sztuk siodeł, 12.000 sztuk mundurów i innych wojskowych przedmiotów. Że nadto gabinet angielski oznajmił gotowość dostarczenia Portugalii wielkiéj liczby strzelb.

9go grudnia zmarł w St. Jean d'Acre podpułkownik Walker, dowódzca tamtejszéj angielskiéj marynarki, z przyczyny grasującéj tam epidemicznéj febry. Armia angielska postradała w nim znakomitego oficera; pogrzebano go z honorami wojskowémi, a oficerowie tureccy nieśli końce całunu.

Najnowsze wiadomości z Konstantynopola, które wznieciły obawę, aby rząd turecki nie poprzestał na zwyczajném mianowaniu Mehmeda Alego, Baszą egipskim, niepokoiły nieco tutejszych kupców, którzy obawiali się, aby ten rodzaj surowego ograniczenia nie pogorszył kwestyi wschodniéj.

Paryż 22 *stycznia*.—Minister wojny otrzymał depesze z Bony pod d. 6 stycznia, donoszące, że wyprawa przeciw pokoleniu Beni Salah, mająca na celu pomszczenie się za zabicie Kaid Mahmuda Ben Hassana i kapitana Saget, zupełnie się powiodła. Pokolenie to wysłało deputacyą do Bony, prosząc o pokój, lecz odebrało odpowiedź, iż traktat względem niego nie nastąpi, dopóki mordercy Achmed Ben-Szaila żywi lub umarli dostarczeni nie będą.

Dziesięć batalionów strzelców pieszych, w St. Omer uorganizowanych, mają przybyć do Paryża w końcu kwietnia i z dniem 1 maja otrzymać chorągwie, a potém na miejsce swojego przeznaczenia wyruszyć. Jeden z nich rozłożonym zostanie w okolicy Paryża, drugi stanie w *Vincennes*, cztery udadzą się do południowéj Francyi, a cztéry do Afryki.

Pan Leuillon de Thorigny mianowany został deputowanym przez czwarte kollegium wyborowe w Lyon.

Algier 10 *stycznia*. — Na wiadomość, że P. Caillé, adjutant ministra wojny, przywiózł depesze odwołujące Marszałka Valée, zgromadzili się w pałacu rządowym członkowie Izby handlowéj, znakomici koloniści, kupcy i mieszkańcy Algieru, w celu oznajmienia Marszałkowi żalu swojego. Baron Vialar w imieniu wszystkich miał mowę do Marszałka.

D. 18 *stycznia*. — Fregata *la Gloire*, przywożąca Admirała Mackau, zarzuciła kotwice w Brest. Opuściła oná Montevideo dnia 25 listopada, w czasie podróży 5 ludzi umarło na zaraźliwe choroby, dla tego fregata uległa kwarantannie. Jednocześnie przybyła tu korweta *la Triomphante*.

L'Ami de la Réligion utrzymuje, że rząd rozpoczął umowę z Papieżem, skutkiem któréj ma być mianowanie dwóch Kardynałów, w liczbie tych znajdować się ma Arcy-Biskup Lyonu.

Wyrachowano, że od czasu wynalezienia parowéj żeglugi, w Stanach zjednoczonych Ameryki półnecnéj 272, w Wielkiéj Brytanii 80 explozyj okrętowych miało miejsce, przez co w piérwszym kraju 1921, w drugim 465 osób śmierć znalazło.

Monachium 22 *stycznia*. Jak słychać, zaślubiny Jéj Wysokości Księżniczki Teodolindy Leuchtenberskiéj, z JW. Hrabią Wilhelmem Würtembergskim, odbyć się mają w piérwszéj

połowie lutego (to jest 8 t. m.) Imieniny dostojnéj narzeczonéj obchodzono dziś na łonie rodziny.

Tryest 18 *stycznia*. Przybył tu z Syra parostatek Meternich i przywiózł wiadomości z Alexandryi po dzień 7 stycznia, według których nic stanowczego względem wshodniéj kwestyi nie przedsięwzięto. Ibrahim Basza ciągle znajduje się w Damaszku.

Madryt 14 *stycznia*. Gazeta dworu zawiéra dekret ministeryalny, stanowiący względem prędszéj i regularniejszéj kummunikacyi piśmiencéj za pośrednictwem poczty.

Lizbona 11 *stycz*. Dnia 4 b. m. kortezy odbyły piérwsze posiedzenie. W izbie deputowanych było 86, w senacie 36 przytomnych członków, oba zatém zgromadzenia dostateczne. Prezesem i Vice-Prezesem obrano te same osoby, które urzędy te w czasie nadzwyczajnych sessyi; kortezów piastowały, a mianowicie: Książę Palmela i nowy Patryarcha Lizbony, Hrabia d'Argueil w Senacie, a panowie J. de Souza Magelhaes i N. Pastana w izbie deputowanych.

Wojska hiszpańskie, które ku granicy wyruszyły pod pozorem rozciągnięcia kordonu zdrowia, jak się zdaje, mają na celu przeszkodzenie przeprowadzeniu z Portugalii do Hiszpanii, fabrykatów angielskich.

Konstantynopol d. 5 *stycz*. Moslun Bej Effendi, urzędnik wydziału spraw zagranicznych, otrzymał rozkaz udania się do Alexandryi dla naradzenia się z Vice-Królem.

Moslun Bej i Javer Basza (Walker) nie przybędą prędzéj do Alexandryi, jak około 15 lub 20 b. m. Piérwszy ma rozkaz żądać od Mehmeda, aby wojsko jego opuściło Syryą, Arabią i Swięte, miejsce i czuwać nad wypełnieniem wszelkich przepisanych Baszy, przez konferencyą londyńską i Sułtana, warunków. Installacya Mehmeda na Baszę Egiptu dopiéro po uzupełnieniu tych warunków nastąpi. Mehmed Ali otrzyma w dożywotnie posiadanie baszalik egipski, lecz ulegać będzie przepisom, innych baszów dotyczącym. Porta nadając mu baszalikat Egiptu, zdaje się czynić to w charakterze łaski i unikać wszystkiego, coby miało znamię jakiéjkolwiek umowy.

Neapol 12 *stycz*. Listy z Reggio, stolicy prowincyi Kalabryi, donoszą, iż w nocy z d. 4 b. m. miało tam miejsce wielkie trzęsienie ziemi. Pałac Intendentury, trybunał, koszary Sgo Augustyna, więzienie Sgo Franciszka, mieszkanie Gubernatora, częścią zawaliły się, częścią takiemu uległy zniszczeniu, iz nie mogą być zamieszkane. Wszystkie domy prywatne są mniéj lub więcéj uszkodzone. Wiele osób jest ranionych, lecz na szczęście trzy tylko śmierci uległy. Trzęsienie to kilka razy się powtarzało. Messina miała także uledz temu nieszczęściu i wiele strat poniosła. Oddawna zapowiadający się wybuch Wezawiusza grozi nam nowymi tego rodzaju wypadkami.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Na ostatnich targach warszawskich i pragskich płacono za korzec żyta zł. 17 gr. 17; pszenicy zł. 23 gr. 24; grochu polnego zł. 16 gr. 5; cukrowego zł. 21 gr. —; fasoli zł. 35 gr. 15; jęczmienia zł. 16 gr. 29; owsa zł. 11 gr. 14; mąki pszennéj przedniéj zł. 33 gr. 23; ordynarnéj zł. 38 gr. 28; żytniéj pytlowéj zł. 27 gr. 9; kaszy jaglanéj zł. 47 gr. 24; gryczanéj zwyczajnéj zł. 29 gr. 12; drobnéj zł. 51 gr. 23; perłowéj 69 gr. —; ordynarnéj zł. 21 gr. 6; słomy cent. 100 funt. zł. 2 gr. 12; siana zł. 4 gr. 22; sążeń drew sosnowych zł. 43; wół dobry duk. 15; średni 12, lichy 9; cielę zł. 20; baran zł. —; wieprz dobry zł. 90; średni zł. 72; lichy 54; masła funt. zł. 1 gr. 6; słoniny funt gr. 18; kartofli kor. zł. 4 gr. 22; okowity 10 pr. garn. zł. 4 gr. 22; szumówka 6 pr. 2 gr. 25.

W ogóle znajdowało się na targu w Pradze dnia 30 Stycz. wołów sztuk 470, wieprzy 1214; baran. 173.